

Buiten op het huis stond BOARDING HOME, maar ik wist dat het mijn graf zou worden. Het was zo'n typisch armoedig onderkomen voor hopeloze gevallen, gekken meestal, maar soms ook ouderen die daar door hun familie waren achtergelaten om in eenzaamheid te sterven, zodat ze het leven van de overwinnaars niet zouden verpesten.

‘Je zult het hier goed hebben,’ zegt mijn tante, achter het stuur van het nieuwste model Chevrolet. ‘Je begrijpt ook wel dat ik niet meer voor je kan doen.’

Ik snap het. Bijna wil ik haar bedanken dat ze deze schamele behuizing voor me heeft gevonden, zodat ik verder kan leven en niet ergens op een bankje in een of ander park hoeft te slapen, onder de vuile korsten en zeulend met zakken kleren.

‘Meer kan ik niet voor je doen.’

Ik snap haar wel. Ik ben in zeker drie gekkenhuizen opgenomen geweest sinds ik zes maanden geleden hier in Miami ben aangekomen, op de vlucht voor de cultuur, de muziek, de literatuur, de tele-

visie, de sportwedstrijden, de geschiedenis en de filosofie van het eiland Cuba. Ik ben geen politieke balling. Ik ben een totale balling. Ik denk weleens dat als ik in Brazilië, Spanje, Venezuela of Scandinavië geboren was, ik ook daar de straten, havens en weilanden zou zijn ontvlucht.

‘Je zult het hier goed hebben,’ zegt mijn tante.

Ik kijk haar aan. Ze heeft een harde blik. In haar doffe ogen is geen medelijden te lezen. We stappen uit. Op het huis stond BOARDING HOME. Het is zo’n huis waar ze het uitschot van de maatschappij opvangen. Wezens met holle ogen, droge wangen, een tandeloze mond en een vuil lichaam. Ik geloof dat je alleen hier, in de Verenigde Staten, dat soort plekken hebt. Ze staan ook wel gewoon bekend als ‘homes’. Het zijn geen staatsinstellingen maar privéhuizen die iedereen met een vergunning en een EHBO-cursus kan openen.

‘...een onderneming als elke andere,’ zegt mijn tante. ‘Net als een begrafenisonderneming, opticien of kledingwinkel. Je betaalt hier driehonderd peso.’

We doen de deur open. Ze waren er allemaal. René en Pepe, de twee zwakbegaafden; Hilda, het afgeleefde oude mens dat voortdurend in haar broek piest; Pino, een zwijgzame grijsaard die niets anders doet dan met een streng gezicht in de verte staren; Reyes,

een oude man met een glazen oog dat constant een gelige vloeistof afscheidt; Ida, de aan lagerwal geraakte grande dame; Louie, een sterke yankee met een olijfkleurige huid die de hele tijd huilt als een krankzinnige wolf; Pedro, een oude indiaan, mogelijk Peruaans, stille getuige van het kwaad van de wereld; Tato, de homoseksuel; Napoleon, de dwerg; en Castaño, een negentigjarige die alleen maar kan schreeuwen: 'Ik wil dood! Ik wil dood! Ik wil dood!'

'Je zult het hier goed hebben,' zegt mijn tante. 'Je bent onder Latijns-Amerikanen.'

We lopen verder. Meneer Curbelo, de baas van het Huis, zit ons op te wachten achter zijn bureau. Vond ik hem meteen al weerzinwekkend? Ik weet het niet. Hij is dik en pafferig en draagt een belachelijk trainingspak, nog geaccentueerd door een jeugdige honkbalpet.

'Is dit de man?' vraagt hij glimlachend aan mijn tante.

'Dit is 'm,' antwoordt ze.

'Hij zal het hier goed hebben,' zegt Curbelo. 'Alsof hij onder familie is.'

Hij kijkt naar het boek dat ik onder mijn arm heb en vraagt: 'Hou je van lezen?'

Mijn tante antwoordt: 'Dat niet alleen. Hij is schrijver.'

‘Ah!’ zegt Curbelo met gespeelde verbazing. ‘En wat schrijf je?’

‘Bullshit,’ zeg ik zachtjes.

‘Hebt u zijn medicijnen meegebracht?’ vraagt Curbelo vervolgens.

Mijn tante zoekt in haar handtas.

‘Ja,’ zegt ze. ‘Melleril. Honderd milligram. Hij moet er vier per dag innemen.’

‘Goed,’ zegt meneer Curbelo met een tevreden gezicht. ‘Dan kunt u hem hier laten. Wij zorgen wel voor de rest.’

Mijn tante draait zich om en kijkt me aan. Ik meen deze keer een zweempje medelijden in haar blik op te merken.

‘Je zult het hier goed hebben,’ verzekert ze. ‘Meer kan ik niet voor je doen.’

Mijn naam is William Figueras, en op mijn vijftiende had ik al de grote Proust, Hesse, Joyce, Miller en Mann gelezen. Zij waren voor mij wat de heiligen zijn voor een vrome christen. Twintig jaar geleden heb ik op Cuba een roman geschreven waarin een liefdesgeschiedenis werd verteld. Het was het verhaal van een communist en een bourgeoismeisje, en het eindigde met de zelfmoord van beiden. De roman is nooit gepubliceerd en mijn liefdesgeschiede-

nis is nooit bekend geworden bij het grote publiek. De literatoren van de regering vonden mijn roman morbide, pornografisch en ook irrelevant, omdat ik de Communistische Partij nogal hard aanpakte. Daarna werd ik gek. Ik begon duivels op de muren te zien, hoorde stemmen die me uitscholden en hield op met schrijven. Ik kreeg schuim op mijn lippen als een honds-dolle hond. In de overtuiging dat een verandering van omgeving me zou genezen van mijn waanzin, ging ik op een dag weg uit Cuba en kwam ik aan in het grote Amerika. Ik werd opgewacht door een paar familieleden die niets over mijn leven wisten en die me na twintig jaar scheiding nauwelijks meer kenden. Ze dachten dat er een toekomstige winnaar, een toekomstige handelaar, een toekomstige playboy zou arriveren, een toekomstige huisvader die een toekomstig huis vol kinderen zou krijgen en in het weekend naar het strand zou gaan en in mooie auto's zou rijden en merkkleding van Jean Marc en Pierre Cardin zou dragen. Maar degene die op de dag van mijn aankomst op het vliegveld verscheen was een magere, bedeesde en bijna tandeloze krankzinnige, die nog dezelfde dag moest worden opgenomen in een psychiatrische inrichting omdat hij de hele familie met argwaan bekeek en ze allemaal de huid vol schold in plaats van ze te omhelzen

en te kussen. Ik weet dat het voor iedereen een grote teleurstelling was, vooral voor mijn tante, die er veel van had verwacht. En dan krijgen ze mij. Pijnlijk. Een vreselijke schandvlek op deze brave familie van kleinburgerlijke Cubanen, met hun gezonde tanden, gevijlde nagels, glanzende huid en modieuze kleren, behangen met dikke gouden kettingen en in het bezit van het laatste model auto en een huis met ruime kamers, voorzien van airconditioning, verwarming en een goed gevulde provisiekast. Ik weet dat ze elkaar die dag (de dag van mijn aankomst) allemaal beschaamd aankeken, een enkele bijtende opmerking maakten, in hun auto stapten en wegreden van het vliegveld in de overtuiging dat ze me nooit meer terug zouden zien. Waar ze zich tot op de dag van vandaag aan hebben gehouden. De enige die trouw bleef aan de familiebanden was tante Clotilde, die besloot mij onder haar hoede te nemen en me drie maanden bij haar liet inwonen. Totdat ze, op advies van andere leden van de familie en van vrienden, op een dag besloot me in het boarding home onder te brengen, het tehuis voor menselijk afval.

‘Omdat je ook wel zult begrijpen dat ik niets meer voor je kan doen.’

Dat begrijp ik.

Dit boarding home was oorspronkelijk een zeskamerwoning. Misschien had er in het begin zo'n typisch Amerikaans gezin gewoond dat Miami was ontvlucht toen er steeds meer Cubanen kwamen die op de vlucht waren voor het communisme. Nu heeft het boarding home twaalf piepkleine kamers, met in elke kamer twee bedden. Ze hebben ook een oude televisie, die altijd kapot is, en een soort zitkamer met twintig harde, krakkemikkige stoelen. Er zijn drie wc's, maar een daarvan (de beste) is van de baas, meneer Curbelo. De andere twee zijn altijd verstopt, omdat sommige gasten er oude overhemden, lakens, gordijnen en andere stoffen in stoppen die ze gebruiken om hun achterste mee af te vegen. Meneer Curbelo verstrekt geen wc-papier, hoewel hij dat wettelijk verplicht is. Er is een eetzaal, buiten het huis, die beheerd wordt door een met religieuze kettingen en armbanden versierde Cubaanse mulattin die Caridad heet. Maar zij kookt niet. Als zij zou koken, zou meneer Curbelo haar dertig dollar per week meer moeten betalen. En dat zal meneer Curbelo nooit doen. En dus is het meneer Curbelo zelf, met zijn burgermanssmoel, die elke dag de maaltijdsoep maakt. Dat doet hij op de simpelste manier: hij pakt een handvol erwten of linzen en gooit ze (flats!) in een hogedrukpan. Misschien voegt hij er

nog wat knoflookpoeder aan toe. Het overige, rijst en het hoofdgerecht, komt van een maaltijdservice aan huis genaamd 'Smakelijk eten', waarvan de eigenaars, omdat ze weten dat het voor een gekkenhuis is, het slechtste kiezen wat ze hebben en dat in twee grote vettige pannen smijten en afleveren. Ze zouden eigenlijk eten voor drieëntwintig mensen moeten bezorgen, maar ze brengen net genoeg voor elf. Meneer Curbelo vindt dat voldoende. En niemand protesteert. Maar als er op een dag toch een protest komt, zegt meneer Curbelo zonder de persoon in kwestie aan te kijken: 'Bevalt het je niet? Wel, als het je niet bevalt, dan ga je toch!' Maar... wie wil er nou weg? Het leven op straat is hard. Zelfs voor gekken die ze niet meer allemaal op een rijtje hebben. En dat weet meneer Curbelo, en dus zegt hij nog maar eens: 'Dan ga je toch, toe dan!' Maar niemand gaat. De klager slaat zijn ogen neer, pakt zijn lepel weer op en werkt in stilte zijn rauwe linzen naar binnen.

Want in het boarding home heeft niemand iemand. De oude Ida heeft twee kinderen in Massachusetts die niets van haar willen weten. De zwijgzame Pino is alleen en kent niemand in dit enorme land. René en Pepe, de twee zwakbegaafden, zouden nooit bij hun vermoeiende familie kunnen wonen, omdat die van hen walgt. Reyes, de oude eenoog,

heeft een dochter in Newport, die hem al vijftien jaar niet heeft opgezocht. Hilda, het oude mens met chronische blaasontsteking, weet niet eens haar achternaam. Ik heb een tante... maar 'die kan niets meer voor me doen'. Meneer Curbelo weet dat allemaal. Hij weet het maar al te goed. Daarom is hij er zo van overtuigd dat niemand weg zal gaan uit het boarding home en dat hij de cheques van driehonderdveertien dollar die de Amerikaanse regering aan iedere gek in zijn tehuis ter beschikking stelt, zal blijven ontvangen. Er zijn drieëntwintig gekken, dat is zeventienduizendtweehonderdtweëntwintig peso per maand. Daarom heeft meneer Curbelo een huis in Coral Gables met alles erop en eraan en een buitenhuis met raspaarden. En daarom brengt hij zijn weekenden door met het beoefenen van de elegante sport van het onderwaterjagen. Daarom staan er als zijn kinderen jarig zijn foto's van hen in de plaatselijke krant en gaat hij in rokkostuum met vlinderstrikje naar societyparty's. Nu mijn tante vertrokken is, nemen zijn even tevoren nog warme ogen me met kille onverschilligheid op.

'Kom mee,' zegt hij vervolgens nors. En hij gaat me voor door een nauwe gang naar een kamer, nummer vier, waar een andere gek ligt te snurken met een geluid dat doet denken aan een elektrische zaag.

‘Dit is jouw bed,’ zegt hij zonder me aan te kijken. ‘Dit is jouw handdoek,’ en hij wijst op een versleten handdoek vol gele vlekken. ‘Dit is jouw kast, en dit is jouw zeep,’ en hij haalt een half stuk witte zeep uit zijn zak en geeft het me. Meer zegt hij niet. Hij kijkt op zijn horloge, realiseert zich dat het al laat is, loopt de kamer uit en doet de deur achter zich dicht. Ik zet mijn koffer op de grond, geef mijn televisie een plek boven op de kast, doe het raam helemaal open en ga op het mij toegewezen bed zitten met in mijn handen de bloemlezing van Engelse dichters. Ik sla het boek op goed geluk open. Het is een gedicht van Coleridge:

*God save thee, ancient mariner!
From the fiends that plague thee thus!
‘Why look’st thou so?’ With my cross bow
I shot the Albatross.*

De kamerdeur gaat plotseling open en er komt een potig heerschap binnen met een huid zo vuil als een plas water. Hij heeft een blikje bier in zijn hand en neemt daar herhaaldelijk slokjes uit terwijl hij vanuit zijn ooghoeken naar me blijft kijken.

‘Ben jij de nieuwe?’ vraagt hij vervolgens.
‘Ja.’